

**ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ,
ВЧИНЕНИХ ЗАСУДЖЕНИМИ У ВИПРАВНИХ КОЛОНІЯХ**

Колб Олександр Григорович, доктор юридичних наук, професор, академік Української технологічної академії, директор ННПП НАВС

Розслідування злочинів, які вчиняються в установах виконання покарань (далі УВП), є, як показує практика, одним з найбільш складних оперативно-службових завдань адміністрації зазначених державних органів. Це обумовлено особливостями як суб'єкта процесуальної діяльності, так і суб'єкта злочину, а також специфікою кримінально-виконавчої діяльності у цілому, основним змістом якої є виконання призначеного судом покарання, а не реалізація завдань кримінального судочинства. Поряд з цим, як встановлено під час даного дослідження, у ході розслідування злочинів, вчинених засудженими в УВП, слід враховувати наступні кримінально-виконавчі особливості:

1) вид рівня безпеки виправної колонії.

Відповідно до ч. 2 ст. 18 КВК України засуджені до позбавлення волі відбувають покарання у виправних колоніях: а) мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання; б) мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання; в) середнього рівня безпеки; г) максимального рівня безпеки.

Засуджені, які залишаються в слідчому ізоляторі (СІЗО) для господарського обслуговування у порядку ст. 89 КВК України, відповідно до вимог ч. 3 ст. 18 КВК відбувають покарання на мінімальному рівні безпеки із загальними умовами тримання і середньому рівні безпеки.

Згідно вимог ст. 19 України засуджені неповнолітні відбувають покарання у виховних колоніях [1, с. 24-32].

Відповідно до положень Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань

(ПВР УВП) (зокрема, п. 2 Правил) кожен із перерахованих видів УВП має конструктивні особливості обладнання інженерно-технічними засобами охорони, а також відповідні структурні дільниці (ст. ст. 94-99 КВК), що також обумовлює особливості розслідування кримінальних справ по злочинах, вчинених засудженими під час відбування покарання у виді позбавлення волі;

2) особливості кримінально-виконавчих відносин, що виникають між адміністрацією УВП і засудженими, та імперативним (наказовим) методом правового регулювання цих правовідносин [2, с. 12];

3) особливості оперативно-розшукової діяльності (ОРД) у місцях позбавлення волі [3, с. 71-104];

4) складності проведення невідкладних слідчих дій до порушення кримінальної справи по фактах вчинених в УВП злочинів;

5) відсутність чіткої регламентації в нормативно-правових актах результатів діяльності співробітників оперативних підрозділів КВК, які, як свідчить практика, одні із перших зіштовхуються з першочерговим етапом розслідування кримінальних справ у виправних колоніях;

6) нерегламентованість на нормативно-правовому рівні фіксації результатів ОРД при подальшому розслідуванні кримінальної справи;

7) характер провадження невідкладних слідчих дій, а також слідчих дій у цілому, заходи охорони і нагляду, прийоми, методи, способи їх

проведення, які, без сумніву, зачіпають інтереси засуджених, особливо тих, що залучаються в процес розслідування злочинів, вчинених в УВП.

Саме тому, як видається, для досягнення мети цих дій досить важливо визначити критерії допустимості засобів, прийомів і методів, що застосовуються органами дізнання при розслідуванні злочинів. Перш за все, зазначена діяльність має відповідати вимогам кримінально-процесуального закону. У зв'язку з цим слід мати на увазі, що результати ОРД у силу її специфіки не завжди можуть мати процесуальне значення та офіційно використовуватись у кримінальному судочинстві. Як з цього приводу зауважив С.М. Стахівський: „Не зовсім правильною є позиція науковців, які вважають, що дані одержані в результаті оперативно-розшукової діяльності можуть бути визнані доказами у кримінальній справі, якщо вони зібрані, перевірені та оцінені у відповідності з вимогами кримінально-процесуального законодавства... Необхідно підкреслити, що в кримінальному процесі України збираються, перевіряються і оцінюються не результати оперативно-розшукової діяльності, а кримінально-процесуальні докази” [4, с. 14-15].

Список використаних джерел:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: наук. практич. коментар / А.Х. Степанюк, І.С. Яковець; за заг. ред. А.Х. Степанюка. - Х.: Юрінком Інтер, 2005. - 560 с.
2. Кримінально-виконавче право України (загальна та особлива частини): навч. посіб. // [за заг. ред. О.М. Джуки.] - К.: Юрінком Інтер, 2002. - 446 с.
3. Богатирьов І.Г. Діяльність оперативних підрозділів установ виконання покарань щодо виявлення осіб, схильних до вчинення злочину. / Богатирьов І. Г. // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ : зб. наук. праць. - Д., 2006. - № 4 (30). - С. 275-281.
4. Стахівський С.М. Кримінально-процесуальні засоби доказування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня, док-ра. юрид. наук : 12.00.09/ Стахівський С. М. - К. [б. в.] 2005. - 30 с.

ЗНАЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВ ІЗ РЕЛІГІЙНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПОКАРАННЯ

Супрун Микола Олексійович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри прикладної педагогіки та роботи з персоналом НАВС
Пуйко Віталій Миколайович, старший викладач-методист науково-методичного центру ВНЗ НАВС

Дослідженню проблематики забезпечення ефективності виконання та відбування кримінального покарання та засобів досягнення його мети було присвячено великий обсяг наукових робіт. Серед сучасних українських учених питання змісту та форм взаємодії установ виконання покарань із релігійними організаціями вивчалися О.В. Бецою, І.Г. Богатирьовим, В.М. Гречанюком, В.І. Кривушею, В.І. Ковальцем, О.В. Романенком, В.М. Синьовим, С.Я. Фаренюком та ін. Значний внесок у розвиток сучасної української науки зробив Г.О. Радов, який одним з перших обґрунтував в своїх дослідженнях нові підходи до проблем виконання покарань, особисто відстоював ідею широкого залучення релігійних організацій до участі у пенітенціарній діяльності та розробив основні теоретико-правові засади сучасної пенітенціарної науки в Україні.

На даний час українські Кримінальний та Кримінально-виконавчий кодекси визначають метою кримінального покарання кару, виправлення, досягнення запобігання вчиненню нових злочинів та ресоціалізацію засуджених. Проте, в основі досягненні цих складових мети кримінального покарання, на думку більшості учених та практиків, може бути лише «пробудження у засудженого «голосу совісті» як морального почуття, каяття засудженого за безчесне життя в минулому. За те горе, яке скосні злочини спричинили і самому засудженому, і іншим людям» [1, с. 5].